بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- ކޭސް ނަންބަރު: 2022/HC-A/459
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: އަބްދުއްރަޙްމާން ރަޝީދު / ޖަވާހިރުވާދީ، މ. ރަޔްމަންދޫ
- އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: އެއްޖިންސުން ޖިންސީ ގުޅުން ހިންގުން

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް
ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު
ފަނޑިޔާރު ފާޠިމަތު ފަރްނިޒާ

ނިމުނު ތާރީޚު: 09 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1444
01 ޖަނަވަރީ 2023

ހައިކޯޓުގައި ގަޟިއްޔާ ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވުނު ތާރީޚު: 14 ޖުމާދަލްއޫލާ 1444
08 ޑިސެންބަރު 2022

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ގަޟިއްޔާ:

- **ނަންބަރު:** 529/Cr-C/2022
- **ނިންމި ކޯޓު:** ކްރިމިނަލް ކޯޓު
- **ބާވަތް:** އެއްޖިންސުން ޖިންސީ ގުޅުން ހިންގުން
- **ހުކުމްކުރި ތާރީޚު:** 18 އޮގަސްޓް 2022 • **ނިންމުނު ތާރީޚު:** 22 ސެޕްޓެންބަރު 2022

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް

[illegible] / [illegible]

ވަކީލު: [illegible]

އިސްތިއުނާފުގެ ދެވަނަ ފަރާތް

ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް

ފަރާތުން ސީނިއަރ ޕްރޮސިކިއުޓަރ [illegible]

ފަރާތުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ [illegible] އަޙްމަދު

ޖިނާއީ – އެއްޖިންސުން ޖިންސީ ގުޅުން ހިންގުން - ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނު) ގެ 411 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރު، އެމާއްދާގެ (ހ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރު – 1002 ވަނަ މާއްދާ - 1003 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) - ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/02 (ޝަރީޢަތުން އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ އުސޫލު) ގެ 6 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) – އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ ހަމަތައް – އަދަބު ދެރަކުރާ ޙާލަތްތައް – އިސްތިސްނާއީ ޙާލަތު [illegible] ޙާލަތްތައް

ވަކާލާތު ހޯދުމުގެ ދިފާޢުގެ ޙައްޤު، (މިސާލަކަށް ވަކާލާތު ހުށަހެޅުން މަޖިލީހު އަދި ވަކާލާތު ހޯދުމުގެ ފުރުސަތު ފަރާތަކަށް ދީފައިނުވުން.)

ތަޢާރަފު:

1. މިއީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 529/Cr-C/2022 ޤަޟިއްޔާ އެކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ގޮތަށް ހިތްހަމަނުޖެހޭތީ، މ.ރަހުވަދޫގެ، ޖަވާހިރުމާގު / އަބްދުއްރަޙްމާން ޙަމީދު[1] ("ޙަމީދު" ނުވަތަ "އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް") ގެ ފަރާތުން އެދޭސްދެއްވާ ޙުކުމަށް އިސްތިއުނާފުކުރުމުންނެވެ. މިމައްސަލާގެ އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ ފަރާތަކީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ("ޕްރޮސިކިއުޓަރ" ނުވަތަ "އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ ފަރާތް") ގެ އޮފީހެވެ.

މައްސަލައިގައި ކަނޑައަޅަންޖެހޭ ސުވާލު:

2. މިޤަޟިއްޔާގެ ދެފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ 'މައްސަލައިގެ ކަނޑައަޅަންޖެހޭ ސުވާލު' ގައި އާއްމު އިޖުރާއާތު މިންގަނޑާ ޚިލާފު ވާހަކަތައް ހިމެނިފައިވާ ކަމާއި، ވުޒާރާތުގައި އާއްމު ކޮށްފައިވާ މިޤަޟިއްޔާ އަޑުއެހުމުގައި ޢަރުޒުކޮށްފައެވެ. އަދި ނަންބަރު ކޮށް، މައްސަލަ ހުށަހެޅުނު ދުވަހުގެ މިތާގައި ހިމެނިފައިވާކަމެވެ.

---

[1] A273606.

ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނިންމި ގޮތް:

3. ދައުލަތުން ހުށަހެޅި މިދަޢުވާ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:529/Cr-C/2022 ޤަޟިއްޔާއިން ބަލައި ޙުކުމް ކޮށްފައިވަނީ،

> "ދެންފަހެ، އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ކަންތައްތައް އެގޮތުގެމަތިން ހުކުމުން،
> (ހ) ދައުލަތުން ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު) ގެ 411 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ވ.ނަތާވަންދޫ، ޖަވާހިރުމާލި / ޢަބްދުއްރައްޒާގު ނަޞީބުގެ ވައްކަން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ އެކަށީގެންވާ މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި ޝަރީޢަތް [illegible] [illegible]،
> (ހ) [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު) ގެ 411 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރާއި 1106 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/02 "[illegible] އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި [illegible] ގޮތުގެ އުޞޫލު" ގެ 6 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/201 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު) ގެ 1002 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ވ.ނަތާވަންދޫ، ޖަވާހިރުމާލި، ޢަބްދުއްރައްޒާގު ނަޞީބު 1 (އެކެއް) އަހަރާއި 2 (ދޭއް) މަހާއި 12 (ބާރަ) ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށްލުމަށް ޙުކުމްކޮށް،
> (ހ) ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 186 ވަނަ މާއްދާއަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 1 (އެކެއް) އަހަރާއި 1 (އެކެއް) މަހާއި 28 (އަށާވީސް) ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލު އަދަބު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނިންމިއެވެ."

މިހެންނެވެ.

އިސްތިއުނާފުގެ ނުކުތާތައް:

4. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:529/Cr-C/2022 ޤަޟިއްޔާ [illegible] ގޮތަށް ނިންމުމުން، [illegible] ޤާނޫނީ ހަމަތަކާއި ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއްކަމަށް ބުނެ، އެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފަށް [illegible] [illegible] ނުކުތާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދަންނަވާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން ހުށަހެޅި ނުކުތާތަކަކީ؛

4.1. ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު) ގެ 1100 ވަނަ ބާބާއި، [illegible] 1002 ވަނަ މާއްދާ އާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/02

(ސަބަބުތަކުން އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސްތަކާއި ގުޅޭ އުޞޫލު) ގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)
އާއި ދިމާވާގޮތުން 2 (ދޭއް) ވަނަ ބާބުގައި އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލަންޖެހޭ ކަންކަން ހިމެނިގެން ނުވާކަމެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ދެއްކި ވާހަކަތައް:

5. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހެޅި ލާއިޙާގައި މައިގަނޑު ގޮތުގައި ބުނެފައިވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު) ގެ 1100 ވަނަ މާއްދާގައި އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑަށް ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތައް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، މިބާބުގައި އަދަބު މަތިވާ ސަބަބުތަކާއި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަނޑައެޅޭ ތެރެއިން ދަރަޖަ ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލާފައިވާކަމެވެ. މީގެއިތުރުން ނިޔާވާ ގޮތުގެ ދަރަޖަ 15.2 ގައި އަދަބު ބޭނުންކުރަންވާނީ ސަބަބުތަކާއި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން އިސްތިއުނާފު ދިނުމަށް ކަނޑައެޅުމުގެ މިގޮތުގެ ސަބަބުތައް މަތިވާ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން، ކުށުގެ މަތިވެރި ދަރަޖަ ސަބަބުތަކުގައި ބަލާފައިވާ ޖަދުވަލު ކަނޑައެޅުމުގެ ގޮތުން ދެރަޖާގައި ބަލާފައިވާ ސަބަބުތައް ބަލާ ކުށުގެ ދަރަޖައާ ހިސާބުން ފުރިހަމަ އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ ސަބަބުތަކާއި ދަރަޖަ ކަނޑައެޅުމުގައި ޤާނޫނުގައި ބުނެފައިވާ ފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުން، އަދާލަތު ކުރެވިފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނު ފަރާތްތަކުގެ ހައްޤު ދިފާޢުކުރުމަށް ޙައްޤު ނުލިބި ފުރިހަމަ އަދަބު ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަމެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ކުރީގެ ދަރަޖަތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަދަބު ކަނޑައަޅާފައިވާކަމެވެ.

6. އެކަށައަޅާފައިވާ ޤާނޫނުގެ ބަލައިގަތުން މިގޮތުން އަދަބު އަދަބުތަކުގެ ދަރަޖަ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން ކަނޑައެޅުމުގައި ކުށުގެ ދަރަޖަ ބަލާފައިވާ ގޮތުން، އަދި ކުށުގެ ދަރަޖަ ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތުގެ ސަބަބުތައް ބަލާއިރު ކުށުގެ ދަރަޖަ ފުރިހަމަ އަދަބު ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަމުގައި، ބަލާ މިގޮތުން ބަލާއިރު ކުށުގެ ދަރަޖަ ބައިވެރިވި އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ޤާނޫނީ ސަބަބުތަކެއް ނެތްކަމެވެ. އަދި މިއުސޫލުގެ އަދަބު މަތިވާ ޤާނޫނީ ދަރަޖަ 1002 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މިންވަރަށް އަދަބުގެ ދަރަޖަ ކަނޑައެޅުން ނެތެވެ. މިއުސޫލުގެ އަދަބު ދަރަޖަ ކަނޑައަޅާފައިވާ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން

އަދަބު ދަށްވި ބާވަތު އެއްވަރުވާކަން (ކަމަށް އިޢުތިރާފުވެސް) އަދަބުގެ އަސާސީ މިންގަނޑުގެ ވަޒަންކޮށް 2 ވަނަ ޖެއްސެވިފައިވާކަމަށް މިއީ ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް އަދަބު މަތިކުރެއްވުމެއްކަމަށް ނުދެކެމެވެ.

7. މިގެ އިތުރުން ދައުލަތުގެ ފަރާތުން އަދަބު މަތިކުރުން ބޭނުންވާ ބާވަތުއްގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/02 (ސަރުކާރުން އަދަބު ކަނޑައަޅުއްވާ އަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ އުސޫލު) ގެ 6 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން 2 (ދޭއް) ވަނަ ބޮޑުކަން އަދަބު ކަނޑައަޅުއްވަން މައްސަލަ ބައްލަވާ ފަނޑިޔާރަށް ދޫކޮށްފައި ކަމަށް ގަބޫލުކުރާ ކުށެއްގެ ނުކުތާ ދެއްކުން މިއުސޫލުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަށް ބަލާފައިން އެނގޭކަމަށެވެ. އެހެންކަމުން އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ބުނަނީ އަދަބު (ސަރުކާރުން އަދަބު ކަނޑައަޅުއްވާ އަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ އުސޫލު) ގެ 6 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން 2 (ދޭއް) ވަނަ ބޮޑުކަމަށްވުރެ މިއުސޫލުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި ޚިލާފުވާކަމަށެވެ. އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނުގެ 1106 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުގެ އިޢުތިރާފުން އަދަބުގެ މިންވަރު 01 (އެކެއް) ދަރަޖަ ދަށްކުރުމުން ތަންފީޛުކުރަންޖެހޭ އަދަބުގެ މިންވަރަކީ 07 (ހަތެއް) މަހާއި 06 (ހައެއް) ދުވަސްކަމަށެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން އުފުލާފައިވާ ނުކުތާ:

8. އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން މިމައްސަލައިގެ އުފުލާފައިވަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/02 (ސަރުކާރުން އަދަބު ކަނޑައަޅުއްވާއިރު އަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ އުސޫލު) ގެ 6 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، އަދަބުގެ މިންވަރު 2 ވަނަ މަތިކުރުމަށްފަހު ގެ އުސޫލުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި ޚިލާފަށް ކަނޑައަޅުއްވައިދިނީ، ޝަރުޢީ އުސޫލާއި ޚިލާފަށްކަމާއި، އަދަބު ކަނޑައަޅާފައިވަނީ ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ކަނޑައަޅުއްވައިދެއްވައި، އެންމެ ދަށް ދަރަޖަ ކަމަށް އިޢުތިރާފުވުމުން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނު) ގެ 1106 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އަދަބުގެ މިންވަރު 1 (އެކެއް) ދަރަޖަ ދަށްކުރުމުން އެންމެ ދަށް ތަންފީޛުކުރަންޖެހޭ އަދަބުގެ މިންވަރަކީ 07 (ހަތެއް)

މަހާއި 06 (ހައެއް) ދުވަސް ކަމުގައި ކަނޑައަޅުއްވައިދީ، އޭގެ ތެރެއިން ތަޙުޤީޤު ބަންދާއި، ޝަރީޢަތާއި ގުޅިގެން ޖަލުގެ ހުކުމުގައި ދުވަސްތައް އުނިކޮށްދެއްވާފައެވެ.

އިސްތިއުނާފު ހައްދަވާ ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ދެއްކި ވާހަކަތައް:

9. އިސްތިއުނާފު ހައްދަވާ ޕްރޮސިކިއުޝަނުގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ މިމައްސަލައިގެ ދަށު ޝަރީޢަތުގައިވަނީ އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުގެ އިއުތިރާފުން ކަމަށާއި، އިއުތިރާފުވެފައިވަނީ އިސްތިރާރީ މަޖުބޫރުގައި ކަމުން ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު) ގެ 1106 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން އަމަލުގެ އަސާސީ މިންގަނޑެއް ދަރަޖަ ހަމަވާންކަމަށާއި، އެގޮތުގެ މަތިން ކުށުގެ އަސާސީ އަމަލުން އެއް ދަރަޖަ ދިރާސާކޮށްފައިވާކަމަށެވެ. އެއްނަމަވެސް ފަސޭހައިން ރިޢާޔަތްކޮށްފައިވަނީ (ސަރީޢަތުން އަދަބު ކަނޑައެޅިފައިވާ އަމަލުތަކުން ގޮތުގެ އުސޫލު) ގެ 6 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަށް ކަމަށާއި، އެމާއްދާގައި އޮތް ގޮތުން ކަނޑައެޅޭ އަދަބުގެ މިންވަރަށްވުރެ 2 ގުނަބޮޑުކޮށްފައި އަދަބު ކަނޑައެޅިފައިވާކަމަށެވެ. ފަސޭހަތަކުގެ މިންވަރުން ތަފާތު ބަޔާން، ޤާނޫނުގެ އުސޫލުތަކުގެ 1002 ވަނަ މާއްދާގައިވާ، އަދަބުގެ މިންވަރު ކުޑަކުރުން ކަނޑައަޅަންވާނީ މިމާއްދާގައިވާ ޖަދުވަލުގައި ޤާނޫނުގެ އުސޫލުތަކުގެ 1003 ވަނަ މާއްދާއާ އެއްގޮތަށް ގޮތުގެ މަތިންކަމަށެވެ.

10.(ސަރީޢަތުން އަދަބު ކަނޑައެޅިފައިވާ އަމަލުތަކުން ގޮތުގެ އުސޫލު) ގެ ބަޔާންކޮށްފައިވާ މާއްދާގައި އެއް ގޮތުން ކަނޑައަޅާ އަދަބުގެ މިންވަރަށްވުރެ 2 ދަރަޖަ ނުވަތަ އެއްކޮށްގެން މަތި މިންވަރުގެ އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އިޚްތިޔާރު ފަނޑިޔާރަށް ލިބިގެންވާކަމަށް، ކަނޑައެޅޭ އަދަބު ގުނަކޮށްގެން އަދަބު ކަނޑައެޅުމަކީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު)ގެ 1002 ވަނަ މާއްދާއާއި 1003 ވަނަ މާއްދާ އަދި އެހެން މާއްދާއެއްވެސް ޚިލާފުކަމެއް ނޫންކަމަށެވެ. އެހެންކަމުން އުސޫލުގެ 6 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ 2 ގުނަ ދަރަޖަ އެއްކޮށްގެ ބޮޑު އަދަބެއް ކަނޑައެޅުމުގެ މާނައަކީ އަދަބު ގުނަކޮށްގެން ނުނެރެވޭކަމަށާއި، އޭގެ މާނައަކީ އަދަބުގެ ދަރަޖަ މަތިކުރުން ކަމަށެވެ. އަދި މިމައްސަލައިގެ ހުކުމް ކަނޑާލި ތާރީޚާ ދޭ ދުވަސްތައް ނުވަނީސް

އިސްތިސްނާކުރެވިދާނެ އުސޫލު އިސްތިޢުމާލުކުރަންވާނެކަމާއި، އިސްތިޢުމާލުގައި ވެސް އެކަށޭނެ މިންވަރަށް ބަދަލުކުރަންވާނެކަމަށް. އެހެންކަމުން މިމައްސަލާގައި ޖިނާއީ ގޮތުން ފާސްކުރެވިފައިވާ އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ މިންވަރު ބަޔާންކޮށްދީފައި ތާވަލަށް ބަލައިގެން 2 ދަރަޖަ ނުވަތަ އެއަށްވުރެ މަތީ މިންވަރެއްގެ އަދަބު ކަނޑައެޅެންކަން އެނގެއެވެ. ކަނޑައަޅާ އަދަބުގެ މިންވަރު ފަސޭހަ ހިންގާފައިވާ ގޮތުގެ ގުޅުން ނަގައި ހިނގުމުގެ މައްސަލަކަމެވެ.

11. މީގެ އިތުރުން ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނު) ގެ 1003 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގާ (ސުޕްރީމްކޯޓުން އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަމަލުކުރާނެ ގުޅޭ އުސޫލު)ގެ 6 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން މިފަދައިން އަދަބު ބޮޑުކުރާ ހާލަތްތަކުގައި އެގޮތް ސާބިތު ވާން ހިމެނޭނެކަމާއި، މިދެމައްސަލައިގެ އަދަބު ބޮޑުކުރުމުގައި ސާބިތުކުރެވޭ ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކުގައި ބަލާނީ ސާބިތުވާގޮތުގެ ބާރުމިން ސާބިތުވުން ބުނެވެއެވެ. އެހެންކަމުން އަދަބު ބޮޑުކުރުމުގެ ސާބިތުގެ ގޮތުގައި ހާލަތުގެ ހިމެނުމުގައި ކަމެއް ޤާނޫނު ދަށުން ސާބިތު ބުނެވިފައި އިސްތިސްނާކުރާ ހާލަތް ހާމަކުރެވޭ ބުރަދާރީއަކުން ދަލީލުތަކުން އެބަހިސާބުކުރެވެއެވެ.

12. މީގެ އިތުރުން (ސުޕްރީމްކޯޓުން އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަމަލުކުރާނެ ގުޅޭ އުސޫލު) ގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން އަދަބުގެ މިންވަރު ދަތިކުރެވޭން އެދި ފްރިސަޕިއޯރަ ޖިނާޔަތް ކުރަހަނދާކުރެވޭނެކަން ބޮޑުކުރުން އުޞޫލުގެ 6 ވަނަ މާއްދާއިން ހާލަތުތަކަން ދޭތެރި އިތުބާރު ވެރިކަމާއި އުސޫލުތަކާގުޅޭ އިސްތިސްނާކުރާ ހާލަތުން ބޭނުން ބުނެވޭ ދަޢުވާގައި އެއްބަސްވާ ނުވެވޭކަމަށް. މިމާއްދާގައި އެއް އިތުބާރު ގައިދާކުރެވިދާނެ ދަލީލުތަކުގެ ކަމެއް ނެތްކަމަށް. އަދަބުގެ މިންވަރު ދަތި ކުރުމަށް ހާލަތުތަކަން ތަފާސްވާ ބަލާގައިވާ ބާވަތީ ބަލަހައްޓަމެވެ.

ޕްރޮސިކިއުޝަން ފަރާތުން އެދޭ ގޮތް:

13. އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ޕްރޮސިކިއުޝަނުގެ ފަރާތުން މިމައްސަލައިގައި އެދިފައިވަނީ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:529/Cr-C/2022 ގެ ޤަޟިއްޔާގައި އަބްދުއްރަޙްމާން ހަރީފާގެ މައްޗަށް އަދަބު ކަނޑައަޅުއްވުމުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/02 (ޝަރީޢަތުން އަދަބު ކަނޑައަޅުއްވުމުގައި އަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ އުސޫލު) ގެ 6 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ތަޢުޒީރީ ކުރަހައްޓަވައިގެން ވީނަމަވެސް އިސްތިސްނާ ދިނުމަކަށްވާތީ، އަދަބު ކަނޑައަޅުއްވުމުގައި އާއްމު ތަޢުޒީރުކުރުމަށްޓަކައި އޮތް ޢާއްމު ދާއިރާއިން ހިމެނިފައިވާގޮތުގައި، އަބްދުއްރަޙްމާން ހަރީފާގެ މުއްދަތު ކަނޑައެޅި އަދަބުގެ އަސާސީ މިންގަނޑުން 1 (އެކެއް) ދަރަޖަ ދަށަށްކުރުމަށްފަހު ޖުމްލަ މުއްދަތަކީ އަހަރު 07 (ހަތެއް) މަހާއި 6 (ހައެއް) ދުވަހުގެ ޖަލު އަދަބުން އޭނާ މިމައްސަލާގައި ބަންދުގައި ހުރި 14 (ސާދަ) ދުވަސް އުނިކުރުމަށްފަހު ބާކީހުރި މުއްދަތަކީ 6 (ހައެއް) މަހާއި 22 (ބާވީސް) ދުވަސް ކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވައި ދެއްވުމަށްކަމަށެވެ.

ޝަރީޢަތުން ފާހަގަކުރާ ކަންކަން:

14. މިމައްސަލައާއި ގުޅިގެން ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:529/Cr-C/2022 ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ތަފްޞީލާއި، އެމައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ރައްދުވާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކާއި، އެނުކުތާތަކާއި ކުރިން ދެފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި، މައްސަލައާއި ގުޅުންހުރި އެންމެހާ ލިޔެކިޔުންތަކަށް ބަލާއިރު އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ޝަރީޢަތުން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

15. އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ މައްސަލައަކީ ޤާނޫނު ނަންބަރު:09/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުޢުޤޫބާތު) ގެ 411 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރާ އެމާއްދާގެ (ށ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ޗާޖުކޮށްފައިވާ ދަޢުވާއެކެވެ. މިދަންނަވާ ޤާނޫނުގެ ނަންބަރުތަކުގައި ބަޔާން ކުރަނީ،

> ކުށް ކަނޑައެޅުން
> 411 (ހ) އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލު ކުރާ މީހާ
> އެކުށް ކުރީއެވެ.

[illegible]

(2) [illegible]

[illegible]

(ހ) [illegible]:

(1) [illegible] 5 [illegible]

[illegible]

16. މަތީގައި ބަޔާންކުރެވުނު ގޮތަށް، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ދަށު ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގައި އިޢުތިރާފުވެފައިވެއެވެ. އެއިޢުތިރާފުމަތު ދެމިހުރެފައެއް ނުވެއެވެ. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ އަސާސީ ނުކުތާއަކީ، މިގޮތަށް ދަށު ކޯޓުން އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ޤާނޫނީ ގޮތުން ގޯހެއް ހިނގާފައިވާ ކަމަށް [illegible] [illegible] [illegible].

17. ޤާނޫނު ނަންބަރު: 09/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނު) 1003 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި (ރ) ގައި ބަޔާން ކުރަނީ؛

[illegible]

1003. (ނ) [illegible]

(1) [illegible] 2 [illegible]

(2) [illegible] 2 [illegible]

(ނ) ކުށުގެ ދަރަޖަ ކަނޑައެޅުމުގައި ކޯޓުން އުސޫލު
އަދަދަކަށްވުރެ ނުވަތަ ކަނޑައެޅުން އަދަބުގެ މިންވަރު
ނިންމުމުގައި ފާހަގަކުރެވޭ ނުކުތާ ކޯރު ނިންމައިފައިވާ
އެ ކަނޑައެޅުމުގެ ކަނޑައެޅިދާނެ ނުވަތަ އެ ނިންމުމަ
ނިންމުމުގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކަމުގައި
އިސްތިއުނާފުކުރާ ބަޔާން ދަށުން ކޯޓުތަކުން
ކުރެވޭނެއެވެ.

މިފަދައިންނެވެ. ވީމާ، މިއީ ކުށުގެ ދަރަޖަ ތަފާތުކޮށް ކަނޑައެޅުމުގެ އަދަބުގެ މިންވަރަށް ވުރެ 2
މިންވަރު ނުވަތަ އެއަށްވުރެ މަތީ މިންވަރެއްގެ އަދަބެއް ކަނޑައެޅުމުގެ ކުރިން ކަމުގައި، އެއަދަބު 2
ވަނަ ކޯޓު އަދަބު ކަނޑައަޅައިފައި އޮތުމުން ހުކުމަކީ އިސްތިއުނާފުކުރެވޭނެއެވެ.

ދަށު ކޯޓުން ކަނޑައެޅި އަދަބު:

18. ދަށު ކޯޓުން މިމައްސަލައިގައި އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ ކުރިން އަދަބާބެހޭ ގޮތުން ވާހަކަ ދެއްކުމުގެ ފުރުޞަތު އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތަށް ދޫކޮށްދެއްވިކަމެއް ނުފެނެއެވެ. އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ގޮތުން [illegible] އުސޫލުތަކުން ފެންނަނީ، "ޝަރީޢަތުން އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި އަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ އުސޫލު"[2] ގެ 6 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި އޮންނަނީ "..2 ވަނަ..." މި އިބާރާތުގެ [illegible] އޮންނަނީ؛

6. [illegible]

(ށ) ޖިނާއީ ދަޢުވާއެއް ސާބިތުވުމަށްފަހު ކަނޑައަޅައި، އެ ކުށަކަށް
އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ކަނޑައެޅޭ އަދަބުގެ މިންވަރަށް [illegible]
2 ވަނަ ނުވަތަ އެއްސެވުމުގެ ކަމެއް މިންވަރުގެ އަދަބާއި
ކަނޑައެޅުމުގެ [illegible] ފުރުޞަތު ދޭންވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިޖުރާއަތުގެ ބޭނުން
ފަރާތަކުން [illegible]، ކުރުން ކަނޑައަޅަންޖެހޭ އަދަބުގެ
މިންވަރަކަށް [illegible] ސަބަބު [illegible] [illegible]
ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ.

މިފަދައިންނެވެ.

---

[2] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:02/2021 އުސޫލު.

19. އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ދައުވާއަކީ، ޖިނާއީ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.[3] ޤާނޫނުއުޤޫބާތުގެ 1002 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކުރާ ތާވަލުގައި އެންމެ ގިނަވެގެން، ޖިނާއީ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށްގައި އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑަކީ 9 (ނުވައެއް) މަހާއި 18 (އަށާރަ) ދުވަހެވެ. މިދައުވާއާއި ގުޅިގެން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އިޢުތިރާފުވުމާއި، މިދެންނެވި އަސާސީ މިންގަނޑުން 1 (އެކެއް) ދަރަޖަ ދަށް ކުރިކަމަށް ދަށު ކޯޓުގެ ފައިސަލާގައި ނިންމާފައިވެއެވެ. އެހެންކަމުން، ބަލާއިރު ތާވަލުގައި އެންމެ ގިނަވެގެން، 9 (ނުވައެއް) މަހާއި 18 (އަށާރަ) ދުވަހުގެ ޖަލު އަދަބެއް، 1 (އެކެއް) ދަރަޖަ ދަށްކުރުމުން އެންމެ އަދަބަކީ 7 (ހަތެއް) މަހާއި 6 (ހައެއް) ދުވަހެވެ.

20. ސުވާލަކީ، ޝަރީޢަތުން ލިބިފައިވާ އިޖުތިހާދީ ބާރުގެ ދަށުން، މި 7 (ހަތެއް) މަހާއި 6 (ހައެއް) ދުވަހުގެ ޖަލު އަދަބުގެ 2 (ދޭއް) މިންވަރަށް ނުވަތަ ދެ ދަރަޖަ ލުއިކުރާއިރު، ކުރިން ބަޔާންކުރި އުސޫލުގައި ވާގޮތުން 2 (ދޭއް) ވަނަ ކުރުމުން ތަރުތީބުވާނޭ ނުވަތަ ނޫންތޯއެވެ؟ 7 (ހަތެއް) މަހާއި 6 (ހައެއް) ދުވަހުން 2 (ދޭއް) ވަނަ ކުރުމުން އަންނަނީ 14 (ސާދަ) މަހާއި 12 (ބާރަ) ދުވަހެވެ. އެހެން ގޮތަކަށް ބުނާނަމަ، އެއީ 01 (އެކެއް) އަހަރާއި 01 (އެކެއް) މަހާއި 28 (އަށާވީސް) ދުވަހެވެ.

21. ދަށު ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުން އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޖިނާއީ އުސޫލުގައި އެކަށް އެއް ގޮތަށް އަދަބު ގުނާކުރުން ކަމަށްވާތީ، ޝަރީޢަތުން އަމަލުކުރި ގޮތް އެގޭ ޗާޓުގައި ގޮތެއް ނުވެއެވެ. ނަމަވެސް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޖިނާއީ އުސޫލުތަކުން ހިދާޔަތްދޭނީ، ޤާނޫނުއުޤޫބާތުގައި ބަޔާންކުރާ އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ ހަމަތަކާއި ޚިލާފު ނުވާނެ ގޮތަށެވެ. ސަބަބަކީ، އުސޫލުތަކާއި ޤާނޫނު ޚިލާފުވާ ހާލަތުގައި، އަބަދުވެސް ދެމިއޮންނާނީ ޤާނޫނެވެ. އުސޫލެއް ނޫނެވެ. އެއީ ކޯޓުން ބަލަހައްޓަން ހިފަހައްޓަންޖެހޭ އުސޫލެކެވެ.

---

[3] ޤާނޫނުއުޤޫބާތުގެ 411 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރު.

22. [illegible] އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ހަމައެކަނި [illegible] 2 (ދޭއް) [illegible] 7 (ހަތެއް) [illegible] 6 (ހައެއް) [illegible] 2 (ދޭއް) [illegible] 01 (އެކެއް) [illegible]

އަދަބު [illegible] ސަބަބު:

23. އިސްތިއުނާފު [illegible]

> " [illegible] 6 [illegible] 2 [illegible]"

[illegible] 2 [illegible]

ނިންމުން:

24.ބަޔާންކޮށްދިޔަ ސަބަބުތަކާއި އެހެން ހުކުމުން، އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ މިމައްސަލައިގައި، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ އިޢުތިރާޒުން ސާބިތުވި އެއްޖިންސުން ޖިންސީ ގުޅުން ހިންގުމުގެ ކުށުގެ އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑަކީ، 9 (ނުވައެއް) މަހާއި 18 (އަށާރަ) ދުވަހެވެ. އެ މިންގަނޑުގެ ތެރެއިން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ އިޢުތިރާފުގެ ވައްޒަން ބުރަވެ 1 ދަރަޖަ ދަށް ކުރުމުން، ކަނޑައެޅޭނެ އަދަބުގެ މިންގަނޑަކީ، 7 (ހަތެއް) މަހާއި 6 (ހައެއް) ދުވަހެވެ. މި މިންގަނޑުގެ ތެރެއިން ދަށު ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު [illegible] ޤާނޫނުން ލިބިދޭ އިޚްތިޔާރުގެ ދަށުން، އިތުރުކޮށްފައިވާ އަދަބު އިތުރުކޮށްފައިވަނީ، 2 (ދޭއް) ދަރަޖައިގެ ބަދަލުގައި، 2 ގުނަ ކޮށްގެން ކަމަށްވާތީ، އެ ގުނަކުރި ކުރުން ބާޠިލުކޮށް، 2 (ދޭއް) ދަރަޖަ މަތި ކުރުން ޖެހެއެވެ. އެގޮތުން މަތިކުރުމުން، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ އަދަބަކީ 01 (އެކެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ ޖަލު އަދަބެކެވެ.

25.އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ޖަލު ހުކުމް ތަންފީޛުކުރުމުގައި، އޭނާ މިކަމާއި ގުޅިގެން ބަންދުގައި ހުރި މުއްދަތާއި ދަށު ކޯޓުގެ ހުކުމާއި ގުޅިގެން ބަންދުގައި ހުރި މުއްދަތު ޖަލު ހުކުމުގެ މުއްދަތުން އުނިކުރުމަށް ނިންމައިފިއެވެ.

ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީމްގެ ރައުޔު

26. މިމައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒުގެ ރައުޔާ އަޅުގަނޑު އެއްބަސްވަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު ޝުޖާޢު ޢުސްމާނުގެ ރައުޔު

27.މިމައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒުގެ ރައުޔާ އަޅުގަނޑު އެއްބަސްވަމެވެ.

ޙުކުމް:

ދެންފަހެ، ބަޔާންވެދިޔަ ސަބަބުތައް އެހެން ހުރުމުން، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 529/Cr-C/2022: ޤަޟިއްޔާގައި ކޮށްފައިވާ ޙުކުމްގެ އަދަބު ކަނޑައެޅި ބައި ބާޠިލުކޮށް، އިސްތިޢުނާފުކުރި ފަރާތުގެ އިޢުތިރާފުން ސާބިތުވެފައިވާ އެއްޖިންސުން ޖިންސީ ގުޅުން ހިންގުމުގެ ކުށުގެ އަދަބަކީ، 01 (އެކެއް) އަހަރު ދުވަހަށް ޖަލަށް ލުން ކަމަށް ކަނޑައަޅައި ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ މިޤަޟިއްޔާ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމް ކުރީމެވެ.

މިޤަޟިއްޔާ ބަލައި ޙުކުމް ކުރީ

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީމް

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝަތު ޝުޖޫނާ